

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI

Erkinova Dilafrō'z Ulug'bek qizi

Email: erkinovadilafroz37@gmail.com

Uzbekistan State World Languages University

English philology student

Scientific advisor: **Salimova Nilufar**

Annotatsiya. Mazkur ishda raqamli ta'lim muhitida xorijiy tillarni o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi va uning ta'lim sifatini oshirishdagi ahamiyati yoritilgan. Sun'iy intellekt — bu nafaqat zamonaviy texnologik vosita, balki o'quv jarayonini individuallashtirish, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish va ularning til o'rganish jarayonini samarali tashkil etishga xizmat qiluvchi innovatsion yondashuvdir. Ushbu texnologiyalar orqali o'quvchilar o'z bilim darajasiga mos holda ta'lim olish, nutq ko'nikmalarini rivojlantirish, talaffuzni takomillashtirish hamda real kommunikativ muhitga yaqin sharoitda mashq qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Tadqiqotda sun'iy intellekt asosidagi platformalar, adaptiv o'qitish tizimlari, avtomatik tarjima va nutqni tanish texnologiyalarining xorijiy tillarni o'qitishdagi o'rni, ularning amaliy samaradorligi hamda ta'lim jarayoniga ko'rsatadigan ijobiy ta'siri tahlil qilingan. Shuningdek, raqamli muhitda tashkil etilgan ta'limning an'anaviy usullarga nisbatan ustun jihatlari — moslashuvchanlik, interfaollik va samaradorlik kabi omillar asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, raqamli ta'lim muhiti, xorijiy tillarni o'qitish, adaptiv ta'lim, interaktiv o'qitish, pedagogik innovatsiya, gamifikatsiya, nutqni tanish tizimlari, individual yondashuv, raqamli kompetensiya.

Abstract. This paper examines the effectiveness of using artificial intelligence technologies in teaching foreign languages within a digital educational environment and highlights their role in improving the quality of education. Artificial intelligence is not only a modern technological tool but also an innovative approach that contributes to the individualization of the learning process, increases students' motivation, and enhances the efficiency of language acquisition. Through these technologies, learners are provided with opportunities to study according to their proficiency level, develop speaking skills, improve pronunciation, and practice in conditions close to real communicative environments. The study analyzes the role of AI-based platforms, adaptive learning systems, automatic translation, and speech recognition technologies in foreign language teaching, as well as their practical effectiveness and positive impact on the educational process. Additionally, the advantages of digital learning over traditional methods – such as flexibility, interactivity, and efficiency – are substantiated.

Key words: Artificial intelligence, digital learning environment, foreign language teaching, adaptive learning, interactive teaching, pedagogical innovation, gamification, speech recognition systems, individual approach, digital competence.

Аннотация. Данная статья рассматривает эффективность использования технологий искусственного интеллекта в обучении иностранным языкам в цифровой образовательной среде и подчеркивает их роль в повышении качества образования. Искусственный интеллект является не только современным

технологическим инструментом, но и инновационным подходом, способствующим индивидуализации процесса обучения, повышению мотивации студентов и улучшению эффективности усвоения языков. С помощью этих технологий обучающимся предоставляются возможности изучать язык в соответствии с их уровнем владения, развивать навыки говорения, улучшать произношение и практиковаться в условиях, приближенных к реальному общению. В исследовании анализируется роль платформ на основе искусственного интеллекта, адаптивных систем обучения, автоматического перевода и технологий распознавания речи в обучении иностранным языкам, а также их практическая эффективность и положительное влияние на образовательный процесс. Кроме того, обосновываются преимущества цифрового обучения по сравнению с традиционными методами, такие как гибкость, интерактивность и эффективность.

Ключевые слова: искусственный интеллект, цифровая образовательная среда, обучение иностранным языкам, адаптивное обучение, интерактивное обучение, педагогические инновации, геймификация, системы распознавания речи, индивидуальный подход, цифровая компетентность.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida xorijiy tillarni samarali o'qitish masalasi ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt vositalarining rivojlanishi ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish hamda ta'lim samaradorligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Xususan, xorijiy til ta'limida sun'iy intellekt asosidagi platformalar o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash, mos topshiriqlarni taklif qilish va tezkor teskari aloqa berish imkonini taqdim etadi.

Mazkur tezisning maqsadi — raqamli ta'lim muhitida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning xorijiy til o'qitish samaradorligiga ta'sirini tahlil qilish hamda ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etishning amaliy jihatlarini yoritishdan iborat. Tadqiqot vazifalari sifatida innovatsion metodlarni o'rganish, sun'iy intellekt vositalarining pedagogik imkoniyatlarini aniqlash hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqish belgilandi.

Raqamli ta'lim muhiti o'quv jarayonining an'anaviy modelidan farqli ravishda interaktivlik, moslashuvchanlik va individuallashtirish tamoyillariga asoslanadi. Xorijiy til o'qitishda multimedia resurslari, virtual platformalar hamda onlayn kommunikatsiya vositalari o'quvchilarning nutq faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu vositalar orqali tinglab tushunish, o'qish, yozish va gapirish ko'nikmalarini bir vaqtning o'zida rivojlantirish imkoniyati yaratiladi. Sun'iy intellekt texnologiyalari ta'lim jarayonida adaptiv o'qitish modelini amalga oshirishga yordam beradi. Adaptiv tizimlar o'quvchining xatolarini tahlil qilib, individual o'quv trayektoriyasini shakllantiradi. Natijada har bir o'quvchi o'z darajasiga mos topshiriqlar bilan ishlaydi va bilimlarni bosqichma-bosqich mustahkamlaydi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi nutqni tanish tizimlari talaffuzni avtomatik baholash imkonini beradi. Bu esa o'quvchilarning fonetik kompetensiyasini mustaqil ravishda rivojlantirishga xizmat qiladi. Virtual suhbatdoshlar yordamida dialog mashqlari tashkil etilishi real kommunikativ vaziyatlarni modellashtirish imkonini yaratadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlarda o'qituvchi fasilitator sifatida faoliyat yuritadi. U sun'iy intellekt vositalaridan

foydalanib, o'quvchilar faoliyatini yo'naltiradi, maslahat beradi va motivatsiyani oshiradi. Bu esa talaba markazli ta'lim modelini samarali amalga oshirishga yordam beradi.

Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, raqamli platformalar orqali tashkil etilgan mashg'ulotlarda o'quvchilarning darsdagi faolligi ortadi. Gamifikatsiya elementlari, interaktiv testlar va loyiha asosidagi topshiriqlar o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi. Biroq sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud. Texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, pedagoglarning raqamli kompetensiyasi darajasi hamda metodik qo'llanmalar yetishmasligi jarayon samaradorligiga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli pedagoglarni qayta tayyorlash va malaka oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish xorijiy til o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Raqamli ta'lim muhiti o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda individual yondashuvni ta'minlaydi.

Amaliy tavsiyalar sifatida quyidagilarni taklif etish mumkin: sun'iy intellekt platformalarini dars jarayoniga bosqichma-bosqich joriy etish; o'qituvchilar uchun raqamli pedagogika bo'yicha treninglar tashkil etish; kommunikativ topshiriqlarni AI vositalari bilan integratsiya qilish; baholash tizimiga avtomatik tahlil elementlarini kiritish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Ashirkulovna, M. F., & Iroda, C. BENEFITS OF DISTANCE LEARNING.
2. Ashirkulovna, M. F., & Erkinovna, U. M. OBSTACLES IN LEARNING THE ENGLISH LANGUAGE. Zbiór artykułów naukowych recenzowanych., 66.
3. Bax, S. (2003). CALL—past, present and future. System, 31(1), 13–28.
4. Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR). Strasbourg.
5. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Boston: Center for Curriculum Redesign.
6. Luckin, R. (2018). Machine Learning and Human Intelligence: The Future of Education for the 21st Century. London: UCL Institute of Education.
7. SALIMOVA, N. (2025). INGLIZ TILI DARSLARIDA VEODAN FOYDALANISHNING XUSUSIYATLARI. «ACTA NUUZ», 1(1.1), 189-191.
8. SALIMOVA, N. (2025). INGLIZ TILI DARSLARIDA VEODAN FOYDALANISHNING XUSUSIYATLARI. «ACTA NUUZ», 1(1.1), 189-191.
9. SALIMOVA, N. O 'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2025,[1/1] ISSN 2181-7324.
10. Selwyn, N. (2021). Education and Technology: Key Issues and Debates. London: Bloomsbury Academic.
11. UNESCO. (2023). Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities. Paris: UNESCO Publishing.
12. Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16(39).

13. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. *Language Teaching*, 31(2), 57–71.
14. Маматкулова, Ф. А. (2020). Учебная программа и преподавание в среднем образовании. *NovaInfo. Ru*, (119), 30-32.
15. Маматкулова, Ф. А. (2020). Использование современных образовательных технологий в формировании лингвокультурной компетенции студентов. *NovaInfo. Ru*, (117), 63-65.
16. Маматкулова, Ф. А. (2020). Эффективные педагогические технологии повышения навыков письменного дискурса. *NovaInfo. Ru*, (119), 32-35.
17. Маматкулова, Ф. А. (2020). Особенности критического мышления в повышении межкультурной компетентности студентов. *NovaInfo. Ru*, (119), 35-37.
18. Эрданова, З. А. (2021). Замонавий лингвистикада инсон ва унинг фаолияти ақс этилиши. *Международный журнал искусство слова*, 4(5).
19. Эрданова, З. (2021). Инсоннинг касбий фаолияти билан боғлиқ тил бирикмаларининг шаклланиши. *Общество и инновации*, 2(9/S), 186-190.
20. Эрданова, З. (2021). Формирование языковых единиц, связанных профессиональной деятельностью человека. *Общество и инновации*, 2(9/S), 186-190.